Ч. 130 (12.786). Львів, неділя 14. червня 1931. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

ШТУЧКИ І ШТУКАРІ.

(Кореспонденція з Волині.)

Дивна річ, як декому „зручному“ і „меткому“ вдаються речі, які хіба полягають на силі суґестії. Чим-же інакше, як не цією здібністю суґестії, можна пояснити те, що „ґетьман“ Остряниця продавав (і — каже — ще нині продає!) за добрі гроші титули українських князів та ордери? Що коли Оскілко приїзжав до Варшави, то, бувало, до нього зголошувалися на розмови навіть визначні польські діячі? Що Барченко якийсь час панував на Ковельщині? І т. д. Невже досить для цього трохи людської легковірности і трохи „сприту“?

Що суґестія тут дійсно мала місце, свідчить факт: коли не стало цих суґестіонерів, усі побачили на їхньому місці пустку — пустку розвіяної омани. Реальною дійсністю залишилися тільки маси з своїми незмінними думками, стремліннями і почуваннями.

Познаки такої самої суґестії бачимо на Волині й тепер. Джерелом її є нині Певний. Вдалося йому вмовити в декого, що він творить поезії, дарма, що довкола нього в дійсності нічого нема, крім пустки. Коли би Певний сьогодня чкурнув з Волині, тодіб цю пустку побачили всі. Всі ці „Ниви“, яких ніхто й даром не читає, всі ці „Рідні Хати“, союзи професійних союзів, Волинське Українське Обеднання, польсько-українські клюби і т. д. — це ніщо інше, як престідіґітаторські штучки, блеф — чи по польськи — „буйда“.

Мимохіть пригадується відома казка Андерсена про одного кравця, який пошив для царя вбрання з такої тонкої матерії, якої ніхто не міг і помітити. Засуґестіонований цар ходив голий, переконаний, що має на собі вбрання, а нарід мовчав.

Престідіґітарство — річ невинна. І ніхто не обурюється на штукаря за те, що той у його циліндрі робить яєчню чи товче молотком його золотий годинник, щоби за хвилину найти його у чужій кишені.

Не так стоїть справа зі штучками Певного. Цей направду торощить усе українське, обіцяючи перетворити розторощене українське в реґіональне, а властиво — в чуже. Престідіґітатори, коли глядачі хапають їх на зручних маніпуляціях рук, лише всміхаються, нікого не переконуючи, що вони справді роблять в циліндрі яєчню чи торощать годинник. Певний же бе і поневіряє кожного, хто лише натякне на його дійсне руйнування українських цінностей. І це річ зрозуміла. Престідіґітаторам платять лише за зручність рук, а не за дійсну руйнацію й не за наслідки цієї руйнації, бо їх у дійсності не буває. Тут же треба нищити не лише все українське, але й тих, що не піддаються суґестії і добачили цю роботу. А на це є багато засобів на світі: брехня, наклепи, доноси, погрози і т. ін.

Фактом є, що наслідком тих штучок із суґестією та експериментами фіктивних установ і організацій, — відносини нині на Волині є дальше будьякої нормалізації та справжнього міжнаціонального порозуміння, ніж були колинебудь. Фактом теж є, що поміж засуґестіонованими й незасуґестіонованими твориться щораз глибша прірва, яку спішно і пляново виповнює сельробівство і комунізм.

Так було раніше і то не лише на Волині, так є і тепер. Антін Васильчук з своїми штучками на Холмщині (чит. його виборчу відозву з 1928 р.), Барченко на Ковельщині, Горемика на Володимирщині, Оскілко на Рівенщині й Сарненщині дали чудовий ґрунт для розквітнення там сельробівства.

З започаткуванням штучок Певного на Луччині швидко й рясно розцвіло сельробівство й тут, про що свідчать доповнюючі вибори в травні мин. року, які числом сельробівських голосів здивували всіх. Таким самим незаперечним фактом є, що з нинішніми тутешніми політичними штукарями обєдналися найбільше здеморалізовані суспільні елементи та що смуга життя, зайнята цими штукарями, перетворилася в брудне, отруйне багно, яке безнадійно розділяє два табори.

Засуґестіоновані чинники думають, що та смуга лучить їх з українськими масами, а вона все далі й далі їх розєднує. І мимохіть приходить на думку: а може справді саме в інтенціях пп. Певних і його штукарів лежить доводити свідомо і пляново до якнайбільшого напруження поміж поляками й українцями на Волині та внеможливлювати якунебудь полагоду польсько-українського питання на північно-західних землях? Як так, то це інша справа. Тоді треба штукарів назвати їхнім справжнім іменем, як називають їх українські маси, і сказати їм словами Христа до одного з своїх апостолів на тайній вечері:

„Що маєш робити, йди й роби швидше“.

Але знову таки: кому це вийде на користь?!

Senex.

—o—

НА ЧИСТІ ВОДИ.

Реферат інж. М. Творидла про господарське положення „Просвіти“, виголошений на Загальних Зборах Т-ва дня 4. червня 1931. р.

VI. Платні урядовцям „Просвіти“, перешкоди в освітній праці на місцях, членство „Просвіти“ по філіях.

(Докінчення).

Не буду спростовувати тверджень деяких голосів, немовто надмірні платні урядовцям підкопують фінанси „Просвіти“, бо відомо, що найгірше з усіх урядовців в українських львівських установах є платні урядовці „Просвіти“. Коли в інших установах ідуть постійні торги за підвишки, а навіть погрози страйків, то урядовці „Просвіти“ свідомі своїх виїмкових завдань у „Просвіті“ та знаючи її скрутне положення і труди Гол. Виділу, годяться з долею навіть тоді, коли та мізерна платня ніколи їм на час не виплачена. А так само нужденні платні урядовців по філіях „Просвіти“, яких належалоб безумовно якслід винагороджувати, бож це піонірн найважнішого для народу діла, ширення освіти. Їх платня не грозить катастрофою. Зате може бути катастрофою викривлювання правди і баламучення народніх мас з боку посторонніх клеветників.

Немало коштують „Просвіту“ труду і грошей перепони з боку офіційних кругів. Не мав я наміру в цьому рефераті торкатися цих питань, бо вони вимагають окремого оброблення. Але вони так вяжуться з економічними клопотами „Просвіти“, що годі не згадати їх і тут, тимбільше, що наші критики цю тему в нападах на „Просвіту“ оминають, немов не бачать і не знають про неї.

Постійні заборони в уладжуванні імпрез, масові заборони уладжування курсів для неграмотних (Борщів, Надвірна, Богородчани, Підгайці, Рогатин, Сколе), заборони уживання кін і скіоптиконів при лекціях (Калуш, Коломия, Львів), театральних представлень, навіть проб, жадання підвод для поліції, або такі відмови на дозволи, як напр. у Камінці, равського повіту, тому, що представлення обтяжує матеріяльно місцеве населення, у Верхраті, бо в вечірних годинах людність потребує відпочинку, в Річках тому, що є сумнів, чи людність бажає собі представлення, в Камінці тому, що ні програма ні виконавці не дають запоруки, чи концерт відповість бажаним артистичним вимогам. Заборонювано навіть відчити про буряки в Пилатківцях (Борщів), бо й це чимось загрожувало, розвязано в Старім Самборі читальню за те, що при ній засновано спортову секцію, а в Рокитні, що молодь, навіть непричасна до читальні, машерувала на площі. І пребагато інших було перепон аж до пацифікації і велитенських страт у читальнях та перепон у відбудові і взагалі в освітній праці. І це все причинилося до значного зменшення прибутків Товариства, чи то в купні книжок, чи в членських вкладках та в ускладненні можливости нових видавництв, дарма, що критики діяльности „Просвіти“ навіть може й поняття про те не мають, що саме з цих причин „Просвіта“ мусіла ще більше задовжуватися, бо віритель не жде.

Та найгіршу прислугу ділають „Просвіті“ ті споміж своїх, що кидають між народні маси недовіря до „Просвіти“ і хоч вони часто не є навіть членами „Просвіти“, то заховуються так, немов би вони направду були покликані провидінням стояти на сторожі чистоти і добра „Просвіти“, а в дійсности ширять заразу. В людській натурі є таке, що загал любить вчитуватися залюбки у скандальні афери і зачинає вірити, не звертаючи уваги на те, хто і в якій ціли пише.

Безумовно, не має в „Просвіті“ самих ідеальних починів, бо й тут люди є людьми з помилками. Але колиб найшли належну підтримку, то праця пішлаб як слід. А під впливом наклепів падає в краю почуття обовязковости, зростає можність не сповняти обовязків, падає охота збирати дар для „Просвіти“, вписуватися в члени, чи зєднувати других. Ясне, що „Просвіта“ тратить на цьому матеріяльно, тратить і край, попадає в байдужність. І тому не диво, що, як це виказує звіт, є філії, з яких району є лише 4 члени „Просвіти“ (Краковець), тоді, як самих членів філіяльного Виділу є по статуті 13 і вони вже безумовно повинні бути членами Товариства. Ось з повіту Мостиська є лиш 9 фізичних членів і 3 читальні. З Рудок 10 фізичних, а 3 читальні і 3 кооперативи, з Янова к. Львова 9 фізичних, 3 читальні і 1 кооператива і т. д. І коли знов з деяких округів як Львів, Борщів, Тернопіль є вже така обовязковість бути членами „Просвіти“, що число членів росте в них до тисячки, то ніяк не можна оправдати, чому в інших не належить майже ніхто, хіба вище поданими причинами. А саме на тих членських вкладках має опертися діяльність „Просвіти“. Або видавництва: на 3110, сьогодні вже 3125, читалень ледви 478 читалень передплачують „Життя і Знання“. І ще приклад: рішено ввести в життя категорію членів-передплатників, розіслано до всіх філій і читалень летючки, а від-

повідей досі майже нема. Або: бібліотек при філіях є лише 43, ледви з 29.000 книжками, а книжки лежать у магазинах „Просвіти", при чім відсотки ростуть.

Я переконаний, що так як ми оцінюемо передсьогодні діяльність і оправдуемо довги передвоєнної „Просвіти", так будуть колись оціноювати наслідники працю і спричинені нею довги сьогоднішньої, з тією лише ріжницею, що історія оцінить належно також тих, які, прибравши лище сторожів „Просвіти", підкопують її в опінії сьогоднішнього покоління. Але історія осудить також і всіх тих національно думаючих, що байдужніли до „Просвіти" під впливом цих наклепів, а то й самі їх повторювали.

Тому сьогоднішним завданням Світлих Зборів є застановитися поважно над тим, як поставитися до „Просвіти", щоби вона могла дістатися у найдальші закутини краю і як здушувати в зародках всяку зневіру, яку ширять чи то ворожі, чи невідповідальні чинники, чи вкінці легковіри, навіть зпід національного прапору.

III. Зїзд українських природників лікарів та інжинірів.

II.

Реферати в секції природників. — Резолюції. — Виставка лікарської літератури.

Секція природників мала під проводом д-ра В. Левицького і д-ра В. Кучера два засідання в днях 24. і 25. травня при пересічній кількости 30 учасників. Перше засідання було призначене фізиці та хемії, друге живій природі. Виголошено 12 рефератів. Перший був виклад д-ра Р. Цегельського „Про хвилі матерії в експериментальнім світлі". Прелеґент зясував найновіщі експериментальні методи досліду дифракції хвиль матерії почавши від Бролі, Ґермера, Девізона до Руппа. Доповненням цього викладу був другий д-ра А. Ластовецького: „Дифракція електронових хвиль". Квантовою фізикою, а саме ріжнородними статистичними її методами, займалися два реферати д-ра В. Кучера. Фізикальній хемії, а саме бінарній евтектичній системі сечовини і птолюідини присвячений був цікавий і дуже совісно опрацьований реферат п-і мр. А. Коренець. Інж. І. Кандяк мав реферат про українську номенклятуру неорґанічної хемії, а саме вияснив конечність вибудування її з одного боку на народнім, з другого на міжнародім матеріялі. В тому напрямі приняла секція відповідну резолюцію, яку предложили затвердити пленарному засіданню.

Із біольоґічних наук виголосив д-р О. Тисовський обширний реферат про „Загальну форму орґанізму і основні проблеми біольоґії", де подав цілу низку оригінальних поглядів на повставання деяких орґанізмів; цей реферат викликав довгу та цікаву дискусію. Спеціяльним питанням біольоґії були присвячені два реферати, а саме ориґінальна та дуже основна анатомічна праця д-ра В. Бриґідера (Станиславів) „Про мікроскопну будову слинових залох у Polycera quadrilatera на тлі відносин у цілої ґрупи нагозявних", та реферат Е. Жарського (Львів) „З новіших цитольоґічних дослідів зі спеціяльним розглядом апарату Ґольґія" про темне та досьогодні ще не розяснене питання будови клітини. Реферати Бриґідера та Жарського мали покази при помочі епідіяскопа. Після цього йшов короткий реферат Е. Жарського практичного характеру про техніку дослідів над клітиною в прикладенні до шкільних занять. Д-р Ю. Полянський мав незвичайно цікавий виклад про терен Валяви над Сяном, терен, що став основою, завдяки першим розслідам прелеґента — нових поглядів про ледову та ділювіяльну епоху на нашій території. Вкінці приняла секція низку постулятів, які представлено на пленарному засіданні до вирішення. Учасники нарад оглянули під проводом д-ра Полянського природописний музей Н. Т. Шевченка, що з невеликої початкової збірки, став вже сьогодні богатою, поважною інституцією, де тільки хронічна недостача місця не дозволяе розвинути відповідної наукової праці.

На пленарному засіданні зїзду приняли такі резолюції секції:

1) Просити математично-природничо-лікарську секцію Наукового Товариства ім. Шевченка підготовити словник термінів неорґанічної хемії на основі народньої та міжнародньої системи. Рівночасно підготовити технольоґічну термінольоґію.

2) Утворити при математичо-природничо-лікарській секції НТШ природописно-термінольоґічну Комісію.

3) Звернутися до відповідних чинників, щоби утворили українську раду для охорони природи та український резерват.

4) З огляду на те, що в наших ґімназіях зменшено години науки природописних наук, домагатися від відповідних чинників, щоби ті дисципліни були предметом навчання щонайменше в двох нижчих і в двох вищих клясах.

Лікарська секція вела свої праці в Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка, де влаштували виставку української медичної літератури з останніх часів.

Виставка була імпозантна. Гості подивляли, звідкіля знайшлося стільки поважного та цікавого матеріялу на ній, з гордістю можна ствердити, що майже нема сьогодні ні одної ділянки в медицині, що не мала би підручника в рідній мові. Крім цього виставили там низку наукових періодиків, велику кількість популярної літератури, гиґієнічно-пропаґандистичних таблиць та афіші, проєкти шпитального та здоровляного будівництва. Недавні були часи, коли українська медична література складалася майже виключно з популярних підручників та поодиноких відірваних праць і розвідок по фахових журналах. Правда — деякі підручники — це покищо тільки переклади, головно з німецької літератури. Більшість із них походить з Великої України, але не бракувало там також праць зпід пера наших еміґрантів на чужині.

(Продовження буде.)

З українського життя в Канаді.

Українське свято в Реджайні, Саск.

Філія Канадійсько-Українського Інституту „Просвіти" в Реджайні, Саск. заложила в неділю 17. травня угольний камінь свого нового будинку, що вже знаходиться під дахом і має бути відкритий для вжитку впродовж цього літа. Акту посвячення угольного каменя довершив о. М. Ірха, парох місцевої греко-католицької громади. На це торжество зібралася майже вся місцева українська громада. Були присутні і виступали з відповідними привітами для „Просвіти" премієр Саскачевану д-р Дж. Т. М. Андерсон, атторней-дженерал Саскачевану п. Мекферсон, голова саскачеванської еґзекутиви ліберальної партії адвокат П. М. Андерсон і майор міста Реджайни п. Балфур. Вони входили в склад президії того свята разом з представниками матірнього Інституту „Просвіта" у Вінніпеґу та місцевих українських орґанізацій. Господарем свята був п. В. Балешта, місцевий український адвокат, який богато заслужився для Інституту „Просвіта" в Реджайні. Секретарював п. Бусько. Від членства промовляв п. І. Федорович. Представниками матірньої „Просвіти" у Вінніпеґу були пп. Будка і Попель. Місцеву Стрілецьку Громаду репрезентував п. М. Бабій, а місцеву українську буковинську православну громаду п. Куцан. Місцевий Український Народній Дім явився на це торжество майже поголовно. Це свято було гарним доказом згідливости та взаїмного порозуміння між ріжними місцевими українськими ґрупами. Збірка жертв на фонд будови переведена підчас того свята, дала около 400 дол. Більші жертви зложили: Інститут „Просвіта" у Вінніпеґу (100 дол.) і Жіноче Т-во імени княгині Ольги в Реджайні (50 дол.). Свято розпочалося канадійським гимном „О, Кенада", а закінчилося українським гимном. Над будинком повівав український прапор у злуці з канадійськими прапорами. Будинок представляється дуже добре і поруч місцевої греко-католицької церкви буде найкращим українським будинком у Реджайні. Будову веде п. Павло Барицький з Вінніпеґу. Значну частину праці при будові дали місцеві члени і прихильники „Просвіти" безкорисно як жертву.

„День Матери" в Інституті „Просвіти" в Вінніпеґу.

Концерт „Дня Матери" в Інституті „Просвіти" у Вініпеґу в неділю 10. травня ц. р. був повним успіхом. Публики було подостатком. Жіноцтво Інституту змобілізувало на це свято всі свої найкращі сили, як панни Бак, Максимович, Давибіда, Протасевич, Хоміцька, Пелехата та п-і Шевчук і Сас. Особливо блискучо вийшли сольові виступи п-і Імо та пп. Дорочинського і Кучмія. П-і д-рова Дима дала прекрасний реферат про ролю матери, признаючи матерям друге місце в житті людини по Бозі. Глибокий зміст того реферату зуміла бесідниця передати в незвичайно приступній, популярній і сердечній формі, так що він найшов собі певну дорогу до кожного серця. Цей концерт „Дня Матери" в Інституті був улаштований Жіночим Т-вом імени княгині Ольги при Інституті. Це вже ввійшло в традицію. Господинею вечора була п-і Гаврилюк, голова Т-ва імени княгині Ольги.

Перший концерт хору Національної Преси.

Видавнича Спілка „Національна Преса" зорґанізувала при помочі відомого вчителя музики і диріґента проф. Е. Турули великий український хор і симфонічну орхестру у Вінніпеґу. По двомісячнім приготуванні виступив цей хор і орхестра дня 9. травня з першим концертом у великій галі вінніпеґського амфітеатру. Точно в год. 8.30 появився на обширній естраді амфітеатру мішаний хор Національної Преси

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 14. ЧЕРВНЯ 1931.

А. СВЕНЦІЦКА. 5)

За східний обряд.

За джерелами. — Роля православної церкви. — Старообрядці. — Чар монастирів.

(Докінчення).

Галицьке духовенство, що навіть щиро хотіло би привернути старий византійський обряд, завсіди можна занепокоїти питанням: де шукати за джерелом цього обряду? Хіба не у схізматиків синодальної російської церкви!".

Передовсім рідна старовина повинна бути основним джерелом для тої великої праці. Рукописні требники та служебники XV. і XVI. вв. галицького походження, що знаходяться в книгозбірнях василіянських монастирів у Лаврові та Крехові, в капітульній бібліотеці в Перемишлі та в книгозбірнях українських музеїв у Львові, Ставропіґії і Народнього Дому по словам дійсного знавця літурґіки та византійського обряду покійного еп. Йосифа Боцяна бережуть у собі великі богацтва галицької обрядової старовини. Чимало тої обрядової минувшини находиться і в друкованих требниках і служебниках львівських єпископів Гедеона Балабана 1604—1606., Арсенія Желиборського 1645—1646 та київського митрополита Петра Могили 1629—1646.

А наглядного виразу східного обряду чомуж би не пошукати в православній церкві? Обвиняють православну церкву та її Синод у цезаропапізмі, що має бути великою перешкодою для признання за законний і правний обряд її богослужби. Тут очевидно велика помилка, бо юридична орґанізація церковного життя в Росії представлена Синодом, як адміністративним тілом, не мала ніякого відношення до богослужебного обряду. Зрештою слід постійно памятати, що в орґанізації життя православної церкви в Росії брали діяльну участь і визначні українські єрархи. Бож спершу була орґанізація київської та галичо-волинської православної церкви, а тільки згодом на її зразок і при її допомозі орґанізувалася православна церква Московщини. Найстарший обряд Київо-Печерської Лаври став зразком обряду Великого Новгороду та Москви. А обрядові зміни половини XVII. в. на Московщині були переведені патріярхом Ніконом за визначною допомогою діячів Київської Могилівської Академії.

Колиж діло в зразках найстаршого византійського обряду, то їх можна найти і треба шукати у старообрядовців, що ніколи не підчинялися Синодові православної церкви, тільки мали управу в собові єпископів, а традицію обряду зберегли свято незміненою. Найкраще свідчать про це старі богослужебні книги зперед XVII. в самої Галичини і Волині. Ваґу старообрядців, що зберегли у себе досі чистоту давнього східнього обряду в цілій його послідовности, гармонійности та скупчености, дуже добре відчував ще перед війною студит о. Леонтій.

Врешті вікові православні лаври та монастирі на Україні та Волині, де вплив світської влади та світських потреб був завсіди найменший, зуміли охоронити в незмінній формі чар давнього византійського обряду.

У них цей обряд лишився до нині не механічною злукою форм, тільки живим переданням заповітів одного покоління черців другому. Від молодих літ, коли з хитких вражінь складається світогляд людини, церковний обряд стає для черця живим тілом його віри. Тимто кожний справжній православний чернець служить завсіди краще за світського священика. У тому може й міститься головне джерело чару, чому монастирі завсіди притягали стільки прочан до себе. І сьогодні відношення православних черців до давнього обряду не змінилося. А привернути давну величність византійського обряду в уніятській церкві — це значить для галичан виявити в ній своє українське національне обличча

Квітень—май 1931.

числом около 70 осіб у прегарних українських костюмах, розставляючися квітистими мальовничими рядами. Нижче хору, на долівці естради, розсілася симфонічна орхестра, в якої склад входило 8 скрипок, чельо, віоля, бас, флет, клярнет, трубка, фортепян, орган і бубни. Хор під управою п. Е. Турули відспівав на початок кантату „Канада понад усе". Потім присутні почули композицію „Вечерниці" з новою орхестральною обробіткою п. Турули, яку він зложив разом з берлінським проф. музики Шінеманом для українського концерту, що відбувся 1919 р. в Берліні. Соля в цьому творі відспівали: п-і Гречко, п. Любчинський і п-а А. Бойчук. Дальше співала оперові арії в супроводі повної орхестри п-а Наталка Будник. Веселим моментом для публики було відспівання хором пісень комічного характеру, які скомпонував диріґент Турула на основі жидівських мельодій з України. Сюди належать: „Пісня старого мельника", „За податок", „Гей, Івасю, запитайно, чом сумне дівча", „Ой не ходи до другої дівчини", „А нашого хазяїна обікрали". Ті пісні, як рівнож весела пісонька „Чику-чику", викликували бурю оплесків. Доказом удатности цього концерту була критика пера якогось місцевого спеціяліста-музика, поміщена в часописі „Фрі Прес" з дня 11. травня. Він радить, щоб цей хор брав участь у компетенційних пописах, на яких виступають визначніші хори Вінніпеґу, то тоді хор певно здобув би там першенство. Дальше каже, що жаден хор з недавніх святочних виступів хорів у Вінніпеґу не може дорівняти хорові Національної Преси. Диріґент цього хору — каже цей критик — має свій спеціяльний спосіб диріґування і цьому треба головно приписати знамените вишколення точок хору.

Памятайте про могили українських героїв!

По наших установах.

Конституюче засідання Головного Виділу „Просвіти".

Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові, після доповняючого вибору на останніх Загальних Зборах голови, 10 членів і 6-х заступників, уконституувався на засіданні дня 11. червня 1931 р. в такий спосіб: Голова — Михайло Галущинський; 1 заст. голови — д-р Іван Брик; 2. заст. голови — Володимир Децикевич; секретар — Василь Мурий. Члени Головного Виділу: д-р Микола Гнатишак; о. Юліян Дзерович; Микола Дужий, Ярослав Колтунюк; Ірина Павликовська; інж. Олександер Пежанський; Володимир Сінґалевич, Михайло Таранько, інж. Микола Творидло, Омелян Терлецький, Лука Турчин, о. Петро Хомин.

Заступники членів Гол. Виділу: Семен Маґаляс (заст. секретаря), Зиновій Пеленський, Евстахія Тишинська, інж. Михайло Хроновят, мґр. Іван Теслюк, Михайло Галібей.

—o—

ПРОТИ ДЕКРЕТУ ОЩАДНОСТИ.

Представники соц. демократії зложили канцл. Брінінґові застереження в справі декрету про ощадність. Звернули увагу, які наслідки може мати це обмеження для суспільних здобутків. Брінінґ відповів, що скликати тепер райхстаґ булоб не безпечно для німецьких кредитів і спричинило би дальший зріст госп. кризи, збільшило би безробіття й фінансові труднощі.

Соц. демократи переговорюватимуть далі з Брінінґом після його повороту з Найдену.

—o—

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В БЕРЛІНІ І НА ПРОВІНЦІЇ.

У Берліні в спортовій палаті відбувся протестаційний мітінґ проти декрету ощадности, скликаний комуністичною партією. Після зборів прийшло до сутички на вулицях середмістя між комуністами й поліцією. Поліція стріляла на пострах. Арештували м. ін. провідника компартії пос. Тельмана. До комуністичних заворушень прийшло й у провінціональних містах, як напр. у Каселі, де є вбиті та ранені. В Гамбурзі та Бремі уладили демонстрації комуністи та гітлерівці. В Гамбурзі опівночі була стрілянина. В Бремі комуністи билися з гітлерівцями. Є кільканацять ранених.

Дивогляди.

Як з канібала можна стати святим.

У 4-ім числі журналу „Нові Шляхи" находимо в статті „Сірковим шляхом" підписаній А. Крушельницьким таку фразу:

„На вічну памятку цієї ганьби XX. віку виписуємо дослівно всіх співробітників „Л.-Н.-Вістника", надрукованих на 4-ій сторінці обгортки, що *морально відповідають своїм співробітництвом за ширення серед нашої нації дикого бестіяльського канібалізму* (розстріленим друком у тексті!). Ось вони: Ол. Бабій, Ф. Дудко, І. Калинів... В Стефаник..."

Два місяці пізніше в тому самому журналі, за тим самим власним підписом помістив п. А. Крушельницький статтю з апотеозою того самого В. Стефаника. І якою апотеозою! На підставі премудро дібраних цитат доказав як на долоні, що Стефаник — очевидячки! — „їхній", себто майже 100-процентовий комуніст. А після всіх цитат і кадил іде найсильніший арґумент:

„Найкращим доказом зрозуміння творчости В. Стефаника — це признання йому досмертної стипендії (виплачуваної йому щомісяця у висоті 150 карб. — більш 75-ти ам. дол.) українським робітничо-селянським урядом у Харкові".

Це справді доказ і то найкращий. Карбованці, доляри і що-місяця. З нього виходить ясно, що п. Антін Крушельницький — як критик нашого громадського життя та літератури добре знає, що є найкращим критерієм вартости та заслуг письменника. На підставі того долярового критерія він давно заткнув Стефаника за пояс. А що світогляд п. Крушельницького не всилі дігнати тих вітрів, які віють його новими шляхами, то він біолаха у квітні виписує імя Стефаника на вічну ганьбу на дошці „бестіяльського канібалізму", а вже в червні канонізує його на комуністичного святого.

—o—

За скликання райхстаґу.

Парляментарна фракція німецької народньої партії ухвалила голосувати на засіданні конвенту сеніорів за скликанням райхстаґу. Курціюс, що був на цих зборах нар. партії, вийшов зі салі щойно як стало ясним, що фракція заявиться за скликанням райхстаґу. „Берзен Курір" повідомляє, що канцлер Брінінґ дав зрозуміти, що поробить політичні висновки, колиб конвент сеніорів заявився за скликанням райхстаґу.

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 14. ЧЕРВНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Український переклад Канта.

2. Термінольоґія, стиль і мова.

(Докінчення)

У передмові до українського перекладу читаємо, що він має „виповнити по части прірву „фільософічної термінольоґії" і на його кінці находимо „словник головніших фільософічних термінів, яких вживає Кант у Пролеґоменах". Є тих термінів усіх 83; із цього 43 — чужі, грецькі та латинські, такі як абсолютний, антиномія, аксіома, дедукція, діялектика. Із решти сорока — більшість увійшла в буденну та літературну форму, так, що суперечатись за їх влучність нині зайве. Це такі слова, як: буття, існування, досвід, думання, загальний, конечність, певність, пізнання, поняття, правила, природа, причина, світ, свобода, час, явище.

Лишається до дискусії мінімально мало.

Із них „злуда" — польонізм, маємо на це власний термін „омана"; замість „здоровий розсудок" (**gesunder Menschenverstand**) — краще може було би вживати термін принятий загально: „здоровий розум"; „метод" москалізм, у нас „метода"; термін „нагляд" на **Anschauung** видається нам зовсім невдатним; „нагляд" не має в собі ні натяку на „перцепцію" — сприймання ні на „інтуіцію" на два поняття, якими доводиться часто передавати Кантівську **Anschauung**: „нагляд" вяжемо в своїй уяві мимохіть із „наглядати", а це саме протилежне до процесу, який є радше „оглядданням". Краще може було би „споглад", але такі живцем ковані слова є тільки толі без закиду, коли почувши їх уперше, розуміємо їхній зміст.

Ось і всі слова зі словничка, доданого до „Пролеґомен". Зате нема цілої низки термінів уживаних у перекладі, які повинні би стати предметом дискусії. Переклад уживає постійно польонізму „представляти" в знач. „уявляти собі", а **Vorstellung** називає „зображення" замість „уявління". „Зображення" треба би зберігти на поняття дії, коли відтворюємо щось рисунком, а не змальовуємо. **Widerspruch**, перекладений за російською мовою „протирічність" зам. суперечність; **Wirkung** чомусь „ефект" зам. наслідок; зам. „залежність" находимо рос. — зависимість...

Ясно, що часописний фейлєтон — не місце для дискусії над фільософічною термінольоґією. Вибрані приклади тільки зразки на доказ, що таку дискусію треба би починати попросту від пересіяння москалізмів і польонізмів. Такі форми як „визначуючі (!!) основи", „сприяючі докази" або фрази „це цілковито вистарчаючо доказано", не виходять поза студентські гріхи. Цих гріхів довга низка: „Статися" у значінні „стати", „ходить про..." зам. „річ про...", „одначе мимо того...", „через одинайцять років", „більше, чим", „несчислимі річі", „непростимого", „впрочім", „прямо", „блуд", „всего", „него"; „мимо цього"; „знова", „міжтим", „введення", (вступ!) „наразі" (покищо), „узгляднювати", „понимання", „поповнює його уступами"..., „зіставлення", „противний" (протилежний), „взглядно", „являється (!) замітним це, що..." і фрази в роді такої „міг знайти для себе успіх", „будемо (!) могти(!), мати(!) перегляд" тощо.

Крім цього скрізь вічний галицький гріх — переплутані „цей", „ця", „це", зам. „той", „та", „те" там, де вони є відносними займенниками а не указовими, отже: „ця реценція, котрої"... „цю основу, з якої"...

Ще гірше стоїть справа зі стилем. У фільософічнім творі першорядну ролю грають дві дуже незамітні частини мови: приіменники та злучники. Саме вони висловлюють нюанси думки: арґументації, протиставлень, заперечень, переходів від преміс до висновків. А саме приіменники та злучники в перекладі „Пролеґомен" стоять на місцях зовсім незгідних із духом нашої мови, на німецький, російський або польський лад: „вони мусять отже...", „чи одначе...", „якщо одначе...", „обєктивна важність та конечна загальна важність є отже..."

Ось зразок фрази:

„Оцей думаючий центр (душу) як кінцевий підмет думання, що самий не дається (!) вже дальше зобразити (?) як присудок якоїсь иншої річи, можемо впрочім (!) надвати також субстанцією, одначе мимо того (!) лишається це поняття цілковито порожним і без яких небудь наслідків, якщо не дається (?) на (?) ньому виказати постійности як того чинника, який поняттю субстанції в досвіді надає значіння".

Тут-же бачимо, що в перекладі вживані неукраїнські неособові форми „не дається", що зовсім затемнюють текст там, де треба би ясно означити підмет, но, і переплутані ріжні правописи.

Правопис у книжці зовсім химерний; є в перекладі навіть такі страховища, як „діссертація" і „найтящий"...

Одним словом на всьому перекладі почуваємо препоганий вплив російського та польського тексту, що лежали перед очима перекладчиків і що накинули їм чужу конструкцію та чужі вислови, замість остерігати їх перед ними. Як довго маємо перед очима німецький текст і перехо-

ОСТАННІ ВІСТИ

МІН. СКЛАДКОВСЬКИЙ ВІЦЕМІНІСТРОМ ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ.

Зачувати, що на місце віцеміністра військ. справ ген. Конажевського іменують міністра внутр. справ Складковського. Міністром внутр. справ був би віцепрем. Перацький.

НАПАД НА ПОСЛІВ.

З Варшави прийшла вістка, що на послів д-ра Врону та Паца, які вертали автом до Серпца, напали якісь люди, що їхали тяґаровим автом і зажадали від послів, аби висіли з авта. Напасники мали револьвери й дрючки та побили послів до крови. Вроні зломили руку. Авто здемолювали і забрали 100 зол. Пос. д-ра Врону відвезли у шпиталь. Невиключене, що напад мав політичний підклад, бо оба ці посли опозиційні зі Сторонництва Людового.

ВБИВНИКИ КАП. ЛОПАТКИ.

Як відомо, тому кілька тижнів убито в поїзді біля Сарн кап. Лопатку та сержанта Ройка, що везли гроші для полку. Тепер поліція зловила вбивників, є це якийсь Дунай та Куґах. Третого бандита поліція вбила підчас погоні. Підчас ревізії, переведеної в хаті Дуная, найшли 300 зол. у більоні. Дунай признався, що ті гроші походять із грабіжі в поїзді.

СТРІЧА ФРАНЦ. І НІМ. ФЛЬОТИ.

У Лібаві відбувається свято 10-ліття латвійської фльоти. В святі тім уперше від часу світової війни відбулася приязна стріча німецької та французької фльоти.

—o—

НОВИНКИ

БАТЬКУ за добре свідоцтво — купиш добрий і дешевий РОВЕР тільки у фірми Ю. ЛОМАҐА, Львів, Валова 11. тел. 28-70

— Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, Коперника 16. II. пов.

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорушини 5. (коло кіна „Аполько") поручає по найнижчих цінах ковдри, матераци і постіль. Переробляє ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол. 2015 10—20

— Всі знимки: Зелених Свят, Марійського Свята, Академії Ексц. Митрополита у Вел. Театрі, Дитячого балю львівських захоронок у Ремісничій Палаті і свята „Р. Ш." на площі Сокола-Батька — можна дістати в Союзному Базарі. **Фот. Янушевич,** Львів, Піскова 22, тел. 2—11.

— В неділю йдемо всі на площу „Сокола-Батька" у Львові за стрийською рогачкою, де в год. 4. пополудні відбудеться **Ювилейне Свято Молоді всіх шкіл і захоронок „Рідної Школи".** В програму свята входять: масові вправи, національні танки, ритмічні вправи, історичні образи, спортові змагання і т. д. Дута орхестра. Білети по ціні 2 і 1 зол. та 50 сот. можна набути раньше в Книгарні „Рідної Школи" у Львові, вул. Сикстуська, ч. 20, а в день Свята при касі на площі від год. 2. пополудні. — Радимо набувати білети раньше, щоби не було при касі великого натовпу. Також на саме Свято радимо приходити вчасніше, бодай на годину наперед, бо початок зачнеться точно.

— Комасують воєнні могили. З Чортківщини пишуть нам, що в суботу 6. ц. м. приїхав туди урядовець відділу гробівництва при воєвідстві в Тернополі і вибрався до сіл Слобідка, Джурин, Полівці та ін. Там він велів зібрати 150 людей і викопати кости всіх поляглих з світової й українсько-польської війни, що лежали на місцевих цвинтарях. Після того люди зібрали ті кости в мішки, поскидали їх на фіри і перевезли на 60 возах до Яґольниці, де їх закопали разом на цвинтарі. Отсе зарядження викликало, самозрозуміло, ріжні толки серед населення, яке привикло вже було бачити воєнні могили у себе й берегло з великим пієтизмом спеціяльно могили поляглих українців. З воєнних могил у згаданих селах полишено в спокою тільки могилу пок. хорунжого УГА Шанайди Миколи в Джурині, а це тому, що на ній красується величавий памятник. Одначе згаданий урядовець з Тернополя заявив, що і цю могилу він мусить розкопати і забрати кости пок. Шанайди до Яґольниці... В цій справі потрібна конче інтервенція покликаних до того українських чинників.

— Нас там нема і не буде. Заходами польських громадянських організацій, котрі утворили окремий воєвідський виставовий комітет, відбудеться в Тернополі в часі від 23. червня до 3. липня ц. р. воєвідська вистава рільнича і реґіональна, котра має бути великою чисто польською маніфестацією з виразним польським політичним характером. Усякі польські чинники стараються вже тепер спонукати наших селян до участи в цій чисто польській маніфестації. Зачуваємо, що ніхто з українців не бере участи в цій польській виставі і що весь український загал уважає цю виставу за виключно польську маніфестацію. Натомість возьмуть там участь оба відомі посли з Безпартійного Бльоку, Михайло Бачинський і суспендований священик Йосиф Яворський з Радехівщини, котрий на виставі виступить навіть зі своїм хором для агітації за своєю хрунівською аграрною партією.

— Український орган в Болгарії. Під датою 7. червня ц. р. появився в столиці Болгарії Софії український національний загально-громадський інформативний орган **„На Сторожі",** що має виходити двічі в місяць. Директором видавництва є Ф. Жеребко, редактором І. Орлов. „На Переломі" ставить собі за мету обєднати всю українську еміґрацію в Болгарії та охороняти її інтереси. Адреса „На Переломі" така: **Bulgarie, Sofia, Tzar Simeon 26.**

— Ліквідація станиславівського і тернопільського воєвідств. Комісія для унормування адміністрації при президії ради міністрів виготовила проект, згідно з яким тернопільське і станиславівське воєвідство будуть зліквідовані, а їхні агенди перейме львівське воєвідство.

— Кріза львівських театрів. На останнім засіданні міської ради розглядали також справу крізи у львівських театрах. Довша дискусія закінчилася ухвалою, згідно з якою міські театри залишаються далі в руках дотеперішних арендаторів. Аренду віддають на 2 роки при субвенції 400.000 зол., замість дотеперішних 250.000. Місто буде оплачувати чинш за салю „Ріжнородностей" у Народнім Домі. Більшістю голосів ухвалено, що опера й оперетка відступається тільки приватній ініціятиві, а міська рада утримуватиме тільки вистави драм і комедій. Таким чином у львівських театрах опера й оперетка фактично зліквідована на невідомий час.

— Іспити незмінені. З педагогічних кругів нас повідомляють, що спосіб переведення іспитів і клясифікацій у середних школах не підпав жадним змінам і приписи про ці іспити обовязують далі. Тимсамим не касується давніх комісійних іспитів і права переходу до вищої кляси на загал. Може Кураторія пригадає це тим управителям шкіл, які про те забувають.

— В Косівщині нема тифу. Польська преса помістила тенденційну вістку, що в Шешорах, косівського повіту, панує епідемія тифу, і тому в ті сторони літники не повинні їхати. Українська кооператива „Верховина" в Шешорах повідомляє нас, що в цьому селі ніякої епідемії не було і що цього року як і давніше українські літники можуть найти спочинок і вигоду на українських літниськах в Шешорах і в Косівщині взагалі.

— Скорочення військових вправ. Польське міністерство військових справ у цьому році скоротило вправи для резервістів із 6 на 4 тижні. Вправи відбудуться в половині вересня. Тільки підстаршини летунських відділів і маринарки вправлятимуть 6 тижнів.

— Стрілянина на вулиці Львова. На вулиці св. Тереси поліцай леґітимував пізною ніччю 10. ц. м. двох підозрілих мущин, а коли вони почали втікати, поліцай стріляв за ними кілька разів. Підозрілі типи повтікали, стріляючи до поліцая.

— Прогулька до Лаврова. Т-во „Плай" улаштовує в суботу 20. ц. м. прогульку в старосамбірські гори. В год. 14. 45 виїзд зі Львова до Старого Самбора, звідки підводами до Стрільбич, де приготовано харч і нічліг. — В неділю 21. ц. м. ранком прогулька до Лаврова (10 км. невисокими верхами), а відтак через Спас до Бусовиськ (13 км.); поворот до Львова в год. 21.33. — Кошт повного білету там і назад, без туристичної знижки, про яку „Плай" старається, 14.40 зол. — Прогульковці оглянуть старинний монастир з рештками візантійської іконописи в Лаврові, прегарні бойківські церковці в Лінині і Бусовиськах, бувший осідок українських єпископів в Спасі, „Чортовий Камінь" в Бусовиськах, та найкращу часть гор. Дністра.

— Гостре стріляння на Замарстинові. В днях 13, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30. червня і 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9 і 11. липня ц. р. на стрільниці на Замарстинові відбудуться вправи гострого стріляння і тому цю стрільницю в тих днях для власної безпеки треба оминати.

— Доляр паде. В звязку з кількадневою знижкою курсу доляра у Польщі, преса сповіщає, що ситуація на біржах нагло змінилася і попит на доляр упав. Вивіз долярів з польських бірж до Німеччини здержано. Фінансові круги вважають, що підвищення курсу доляра було хвилевим явищем.

— Скасування лодзького воєвідства. Оцінюстевий проект про зменшення скількости воєвідств передбачує, що як перше буде скасоване лодзьке воєвідство.

— Іспит зрілости в українському відділі (кл. VIII. Б) державної утраквістичної ґімназії в Бережанах відбувся в днях 29. і 30. травня та 2. червня ц. р. Іспит зрілости зложили: 1. Абрагамовський Зенон, 2. Баворовська Ярослава, 3. Білинський Богдан, 4. Бородайко Любомир, 5. Гарасимович Степан, 6. Дурбак Роман, 7. Команинський Гриць, 8. Костів Михайло, 9. Пінковський Богдан, 10. Рокицький Ярослав, 11. Семчишин Омелян, 12. Смулка Остап, 13. Стефанів Петро, 14. Федечко Федь. Репробовано: 1, не приступило до іспиту: 4. Один українець, Йонак Ярослав, зложив іспит у польському відділі. — й.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·96·00—8·96·50, канадійський доляр 8·86·00—8·86·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінґ 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·00, фунт штерлінґів 43·25·00—43·60·00, радянський червінець 0·00—0·00, німецька марка 2·11·55—2·11·70

Золото: 20 корон 36·70·00—37·00·00, 20 франків 35·50·00—36·50·00, 20 німецьких марок 00·00·00—00·00·00 10 російських рублів 46·50·00—47·00·00.

Срібло: Австрійська корона 0·33·00—0·33·50, 5 австрійських корон 0·00·00—0·00·00, австрійський фльорен 0·90·00—0·95·00, російський рубель 1·50·00—1·60·00, копійки за рубель 0·75·00—0·80·00

димо до нього очима від українського — розуміємо; коли лишаємось із самим українським — біда. Що значить нпр. „міжтим" (писане раз разом, раз окремо)? — те саме, що російське „между тем" чи щось інше?

Переклад „Пролеґомен" попереджений довшим „історичним вступом". Він зроблений чисто формально — займається історією самого тексту, а не тикає навіть самого питання: чи проблеми, яким присвячені „Пролеґомена" ще вічно актуальні, які вони нині, в якому вони відношенні до сучасних ідей про самостійність метафізики як науки, — чи може „Пролеґомена" це тільки археольоґічний матеріял.

Закиди щодо самого перекладу може кривдять деяких учасників цієї збірної праці; не всі вони пишуть однаково. Редактор не міг звести до спільного знаменника їхньої мови та правопису, бо сам робить прикрі помилки. Неприємно вражає автореклява у вступі, що „наш переклад може ceteris paribus сміло витримати порівнання з польським чи навіть чеським".

Дивно виглядає на виданню фірма популярного тижневика „Неділя" до спілки з Українським Університетом у Празі та Укр. Наук. Інститутом у Берліні. Популярний тижневик може видавати які хоче переклади для якихнебудь читачів, але дві високі наукові установи, що дають свою матеріяльну допомогу для культурного діла повинні би подбати, щоби воно було гідне їхньої поваги. Має нпр. празький університет у Празі знавця мови д-ра В. Сімоновича і йому треба би дати такий переклад до перегляду, щоби наша молодь не засмічувала своєї мови поганими прикладами, скріпленими фірмою подвійного авторитету — двох наукових установ.

—o—

З судової салі.

Минулорічні події перед судом присяглих у Бережанах.

В днях 29. і 30. травня ц. р. відбулася перед судом присяглих у Бережанах розправа проти *Мартина Мищишина* та *Миколи Волощука*, обох з Шумляя, береж. повіту, посуджених у злочині гол. зради, намаганого душогубства та підпалу і намовлювання до підпалу (§§ 58 ц, 59 б. уст. 1, §§ 8, 166, 167 д. §§ 8, 134, 135, 138, 5, 9, 166, 167.) А саме: в ночі з 11. на 12. жовтня 1930 намагалися вони підложити вогонь під стирти Яна Когута в Бережанах, на т. зв. Замостю, але сполошені вартою втікли, відстрілюючись. А Микола Волощук мав ще намовляти поляка Владислава Криніцького, щоб підпалив Когута, а дістане за те 200 зол.

Розправа проти цих обвинувачених відбувалася вже раз у березні і лава присяглих заперечила вину обвинувачених. Та трибунал еміґував вердикт присяглих і тепер відбулася розправа вдруге.

Після переведеної розправи лава присяглих одноголосно заперечила всі питання в напрямі гол. зради, підпалу та намаганого душогубства щодо обох обвинув., натомість затвердила 7 голосами питання щодо Миколи Волощука за намову до підпалу. На цій основі трибунал видав такий присуд: 1) Мартин Мищишин — звільнений від вини і кари; 2) Микола Волощук — 6 місяців тюрми без завішення з вчисленням слідчого арешту від 18. X. 1930 до 5. III. 1931.

Боронили: д-р Володимир Бемко і д-р Михайло Західний. *Я.*

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 12. червня 1931 р.: масло експортове і десерове пріма —'— зол.; літра молока 19—21 сот.; літра сметани 1·20 зол.; копа яєць 4·70 зол.

СПОРТ

Золочів. Яніна—Поділля 3:1 (1:0).

Брутальна гра Яніни, що за всяку ціну хотіла виграти, так, що суддя був примушений одного її грача (Ґурського) виключити. Поділля програло незаслужено. Підчас цілих змагань падав зливний дощ так, що грище вже в перших мінутах було неможливе. Голя для Поділля стрілив Олейнюк.

Недільні змагання.

В неділю 14. ц. м. відбудуться у Варшаві міждержавні змагання Польща—Чехословаччина, до яких Чехословаччина виставляє свій другий гарнітур, маючи у себе дома, в суботу 13. ц. м. змагання за чашу Европи зі Швайцарією. У чсл. дружині гратимуть аматори і професіонали з таких клюбів: Братислава, Богеміенс, Славія, Чехіє Карлін, Спарта і Нім. Фотб. Клюб. У польській дружині виступлять грачі Леґії, Гарбарні, Варти і Висли. — Львів у тому дні розіграє три міжмістові змагання: з Краковом (у Кракові), з Лодзею (у Львові) і з Перемишлем (у Перемишлі). В репрезентації Львова, що їде до Перемишля, є й кількох грачів Українців. — Одночасно в цюж неділю відбудуться такі змагання за мистецтво А-кл. львівської округи: Лехія I Б—Гасмонея у Львові, Ресовія—Чорні I Б у Ряшеві і Погонь (Стрий)—Світезь у Стрию.

З діяльности У. С. К. „Скала“ у Стрию в м. році.

В ч. 98. „Діла“ з 6. травня ц. р. помістили ми короткий допис зі Стрия про відновлене життя У. С. К. „Скала“. В цій справі дістали ми довге спростування від б. голови „Скали“, інж. Михайла Кравцева, з якого вибираємо найістотніші місця. А саме: інж. Кравців пише, що „Скала“ проявляла в 1930/31 р. під його головством живу діяльність і розіграла в тому році 12 змагань з дружинами стрийської округи (зі спорт. клюбами в Ходорові, Миколаєві, Дрогобичі, Бориславі й ін.). Щодо Виділу „Скали“, то він оживив в мин. році не тільки секцію копаного мяча, але й секцію сиківкову під проводом п. С. Новицького, для якої придбав грище для вправ на ситківковій площі семинара „Р. Школи“ і зложив секцію легкоатлетичну під проводом п. О. Савчинського. Засідання Виділу і спортові наради відбувалися, а доказом цього є протоколи засідань Виділу, які можна переглянути кожночасно, а які в порядку передано теперішньому Виділові.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 13. червня, година 7.30 веч. „Весілля в Голівуді“.
Неділя, 14. червня, година 7·30 веч. „Весілля в Голівуді“.
Понеділок, 15. червня, година 7·30 веч. „Мазепа“, опера Чайковського.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Субота, 13. червня, театр нечинний.
Неділя, 14. червня, година 7·30 веч. „Що хочете?“ комедія Шекспіра“.
Понеділок, 15. червня, година 7·30 веч. „Що хочете?“ комедія Шекспіра.

Малий Міський Театр:

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Роскішна дівчина“ (Анні Ондра) і додатки.
КАСІНО: Звукова фільма „Таємний Джеймс“.
КОЛЬОСЕИ: Нечинне.
ЛЕВ: Звукова фільма „Геть із панцішкою!“. „Всі на чердак!“
МАРУСЕНЬКА: Звукові фільми „Галльо! тут говорить Яроші“! і „Гаї-Танг“.
ОАЗА: Звукова фільма „Дівча з Монтпарнасу“.
ПАЛЯС: Звукова фільма „Чоловік, що шукає вбивника“.
ПАН: Звукова фільма „За океаном“ (Моріс Шевальє“).
ПАСАЖ: „Бич права“ (Собака Кльондайк) і додатки.
ПРОМІНЬ: „Залізна маска“ (Фербенкс).
ФАТАМОРГАНА: „Жар кохання“ (Ґрета Ґарбо).
ХИМЕРА: „Шукаю чоловіка і маю гроші“. Звуковий додаток.
СТИЛЕВЕ: „Ідіот“ (Л. Чаней) і Бастер Кітон.
УПХА: „Опирі степу“ (Кен Мейнард). „Паперовий коханок“.

Програма радіо.

Субота 13. червня 1931.

Варшава (1411,8) 16·00 Програма для дітей. **Льондон** (356,3) 20·00 Камеральна музика. **Берлін** (419) 18·55 Шкоцькі пісні. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 18·25 Німецька авдиція. **Відень** (516,4) 12·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) Орхестра. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 14·00 Концерт. **Париж** (1724,1) 16·30 Музика.

Неділя 14. червня 1931.

Варшава (1411,8) 12.10 Концерт з „Багателі“. **Льндон** (356,3) 16.15 Солісти. **Берлін** (419) 12.30 Концерт. **Стокгольм** (425,4) 17.30 Музика. **Відень** (516,4) 13.10 Концерт на цитрах. **Будапешт** (550,5) 11.00 Богослуження. **Харків** (937,5) 15.00 Концерт. **Ленінград** (1200) 15.30 Поети перед мікрофоном. **Париж** (1724,1) 12.30 Органи.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 13. червня 1931.

11·58 Сиґнал часу. 12·45, 15·10, 17·10 Ґрамофон. 13·10 Метеорольоґ. комунікат. 14·50 Госп. комунікат. 15·30 Фортепян. 15·45 Авд. для наймолодших. 16·00 Програма для дітей. 17·15 Нові видання. 17·30 Відчит.

Неділя 14. червня 1931.

10.15 Богослуження, 12.10 Концерт, 13.20, 14.10, 14.25 Музика, 16.40 Програма для дітей, 17.10 „Вакації на ріці“, 17.40, 20.15 Концерт, 18.40 Трансм. змагань, 19.00 Всячина, 19.20 Дрібні твори (віольончеля, скрипка), 19.55 Метеор. комунікат, 20.00 Приємні й пожиточні вісти, 22.00 Фейлетон, 22.15 Львівський спорт. комунікат, 22.20 Концерт із Варшави, 22.50 Музика.

Понеділок 15. червня 1931.

12.10, 15.10, 16.00, 17.10 Ґрамофон, 13.10 Метеор. комунікат, 15.25 Відчит, 16.50 Трансм. із Варшави, 17.35 Відчит, 18.00 Концерт із Варшави, 19.20 Легкі пісоньки, 19.40 Біржа, 20.30 Оперетка, 22.30 Фейлетон, 22.50 Музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Попис елевів проф. Т. Шухевича відбудеться в понеділок в год. 7·30 веч. у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Програмки при вступі.

Кооп. Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Болехів:

13. VI. „Чесна Сузанна“.
14. VI. „Хмара“. 1873

У приватній Коедукаційній гімназії „Рідної Школи“ в Городенці вступні іспити відбудуться до вищих клас (II—VIII. кл.) дня 24., 25. і 26. червня, а до кляси I. дня 27. і 29. червня. Зголошення приймають щодня. — **Управа.** 2245 1—3

25-літній зїзд товаришів-матуристів коломийської гімназії з 1906 року відбудеться дня 4-ого липня в Коломиї. Зголошення слати на руки Д. Николишина, Дідушицьких 18. 2181 2-3

Дирекція дів. гімназії Р. Ш. в Станиславові подає до відома, що вступні іспити до кл. II—VIII. відбудуться в днях 22—27, а до I. кл. і вписи до усіх клас від 27—30 червня ц. р. 2230 2—2

До українських інжинірів. Союз орґанізацій інжинірів українців на еміґрації вважає одним із своїх основних завдань видавати свій науково-інформаційний орган, який давав би можливість розпорошеним по всьому світі українським інжинірам бути в курсі новітніх досягнень у галузі техніки й економіки та ознайомлюватися з життям українських інжинірських організацій. Переводячи в життя це завдання, Союз випустив уже перше число такого орґану під назвою „Український Інженер“, що має отсі відділи: 1. Теоретичні статті. 2. Огляди та реферати. 3. Критика й бібліографія. 4. Хроніка. Журнал містить статті українських учених із ріжних галузей техніки. Друге число вже впорядковане до друку та підготовляється до випуску. Тимчасом журнал виходитиме в розмірі 5 друкованих аркушів великої 8°. Головна Управа Союзу, маючи на увазі дати місце на сторінках журналу всім українським інжинірам, які бажалиб дати до друку свої статті, реферати, рецензії та замітки, запрошує всіх до співробітництва. Матеріяли надсилати на адрасу Головної Управи: Lázně Poděbrady, Hotel „Central“ Tchecoslovaquie. Головна Управа сподівається, що пп. інжинірі виявлять своє зацікавлення до журналу в такій мірі, що передплата покриватиме всі видатки, звязані з його випуском.

Вступні іспити до кл. II—VIII. відбудуться в держ. гімназії з українською мовою навчання в Станиславові дня 18 і 19., а до кл. I. дня 29. червня 1931. від 8. год. зрана. 2127 3—3

Дирекція учительської жіночої Семинарії СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає отсим до відома, що вступні іспити на I, II, III, і IV. курс відбудуться в днях 23, 24, 25 і 26. червня ц. р. — При зголошеннях на I. курс треба предложити: метрику хрещення, останнє шк. свідоцтво і посвідку щіплення віспи; при зголошеннях на вищі курси метр хрещення, останнє шк. свідоцтво і свід. моральности, якщо учениця мала перерву в науці. — **Семинарія має права державних шкіл**, удержує власну 4-клясову школу вправ, до якої приймає й хлопчиків, а також веде інтернат для панночок. 2159 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 1538

ВІД 1. ЛИПНЯ ц. р. до винайму 2 покоєве мешкання з кухнею на мансарді. Комфорт. Догідні умови. Піскова 22, партер на ліво. 2240 1-4

СТОЛІВНИКИ найдуть першорядний харч на маслі в домовій кухні від 20 ц. м. Ціни поміркопані. Зголошуватися щоденно від год. 4—6 попол. Каделча 12/I. п. двері 7. 2248 1-2

ТАЛАНОВИТІ ВІДПОРУЧНИКИ-ОРҐАНІЗАТОРИ в усіх воєвідських містах та домокружні-агенти в усіх повітових містах є потрібні для продажі нового засобу щоденного вжитку. Місячний зиск 500—700 зол. Оферти в польській мові під шифру „Поважна фірма“ Катовиці, скритка почтова 140.

ШЕНКЛІВНА. Пекарська 44 Курс до практичного учительського іспиту від 16. липня ц. р. Понад 1500 апробованих. 2234 1—14

НАУКА переписування і повножування письм на машинах. — ЮЛІЯН ЛОМАҐА — Львів — Валова 11. 2162 4—10

ВАЛІЗКИ, теки, портфелі, поручає направляє найдешевше робітня Ґарера, пасаж Гансмана. 2190 2—?

КОСІВ к. КОЛОМИЇ. Пансіон п. Евгенії Лукашевської поручає соняшні покої з першорядним удержанням. Ціни знижені. 2076 7-10

ПАНСІОН „ТЕРЕНЯ" в Дорі, близько Яремча. — Кімнати з верандами. Чудове положення. Пляжа над Прутом. Ціни низькі. 2168 4—?

ПОТРІБНА в гірській околиці на півтора місяця для 3 осіб умебльована кімната з уживанням кухні (найрадше між Старим Самбором і Туркою). — Писемні зголошення з поданням ціни самої кімнати або цілковитого удержання приймає Адміністрація „Діла" під: „Літнище". 2219 2—2

ПРИЙМУ учениці від вересня на станцію. Костецька, Куркова 14.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5. в неділі від 9—1. **Львів, Ясника 1**, ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 1032 **Лічення жиляків.** 68—?

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентгеном.

ОПЕРАТОР
Д-р Д. САССОВЕР
ординує в недугах хірургічних. Лікування жиляків
ЛЬВІВ, КОЛЛОНТАЯ 7. Тел. 38—51. 1953 17-30

Оператор Д-р Б. ЗОННЕНШАЙН
орд. у недугах вуха, носа і гортанки від 11—6. ЛЬВІВ, вул. Академічна 14. інгаляторія. Рентґен. 2112 6—6

ЛІЖКА металеві
ВІЗКИ діточі
поручає дешево
фабричний склад
М. Волковиски
Львів, Коперника 5. Тел. 95—97.
Великий вибір ДОГІДНІ УМОВИНИ

ЗЕЛЕМЯНКА, купелеве заведення і літнище, при лінії Львів-Лавочне, стація в місці, серед смерекових лісів, поручає від 15. травня соняшні кімнати з удержанням по знижених цінах. Купелі в соляниці залізно-йодово-бромовій. Лікар у заведенні. — Зголошення приймає: Управа: Зелемянка, коло Сколього 2038 5—7

ВЕСНЯНКИ, жовті плями, опалення, усуває під гарантією аптикаря Івана Гадебуша
„Axela" — крем
½ слоїк 2·50 зол., 1/1 слоїк 4·50 зол.; до того мило „Axela" 1 кусн. 1·25 зол.
У Львові можна дістати в таких перфумеріях:
Й. Хаміш, вул. Сикстуська 2.
Ст. Коркес, вул. Галицька 16.
Марійська Перфумерія, Д. Стернберга пл. Марійська.
Й. Енгелькрайс, пл. Бернардинська 11 а
„Перфумерія під Чорним Псом", вул. Гродзка 3 та філії: вул. Коперника 21 і Льва Сапіги ч. 33. 2182 2—6

OVOMALTINE

Здоровля понад усе!

Людське життя виставлене є на тяжкі проби долі. Лише тоді ми добре приготовані до змагань з ворожими силами життя, коли маємо здоровля, енерґію та сили.

Скількість людей, які падуть жертвою злобних чи хронічних недуг, є мінімальна в порівнанні з тими, які в наслідок невідповідного відживлювання, систематично підкопують власне здоровля.

Отже треба передовсім заступити побуджуючі середники іншими повновартісними і приємними в смаку відживчими середниками. Таким відживчим середником, який є джерелом здоровля, енерґії та сили, є саме ОВОМАЛЬТИНА, препарат, найбогатший у відживчі складники і вітаміни. Завдяки тому, що має в собі діястазу, Овомальтина побуджує переміну матерії, влекшує травлення, а факт — що має в собі ще й лєцитину, ділає цілющо на нерви.

Виснаження лікує найуспішніше

OVOMALTINE

і ТЕБЕ

Зразки висилає безплатно:
ФАБРИКА ХЕМІЧНО-ФАРМАЦЕВТИЧНА
Dr. A. WANDER, Spółka Akcyjna
KRAKÓW — A. K.

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
„SINGER" — „KAYSER"
по найнижчих цінах на догідні сплати.

РОВЕРИ
„Kayser"-„Puch"
„Łucznik"
від 190·— зол

МАШИНИ ДО ПИСАННЯ
всіляких системів.
Виключне представництво американських машин „Barr" по 550 зол.
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11, тел. 28-70
одинока українська фірма в тій ділянці.
2129 2—10

Присилайте передплату!

НОВИЙ поверховий дім, вільний ресторан з урядженням, мешкання, город, горішний Личаків, 450 зол. комірне, ціна 4000 дол. готівкою 2400 долярів. Ігнат Львів, Куркова 24. 2244

ДІМ НОВИЙ І. пв. до продажі в гарній околиці, вул. Гроховської, гіпотека 2.400 дол., вклад 3.500 долярів. Відомість Сапіги 5. З чемности склеп Зімерман. 2243

ОКАЗІЯ! Продам з приводу виїзду новий мурований дім 1 поверховий на Ялівци, при тракті, вільний від податку і перенесного. Надається на підприємство. Дохід місячно 360 зол. за ціну 3.600 амер. долярів. Банк на літ 15 1400 ам. дол., вклад 2.200 ам. долярів. Скоморовський Львів, Хорушина 27.

Від 25 літ

ФІЛІЇ: Львів, вул. Паненська 33.
Сосновець, вул. Собіського 7.

З найліпшим успіхом уживана
спеціяльна асфальтова папа **„KORIOLIT"** до покривання дахів
всілякого рода, також староґонтових. „KORIOLIT" не має в собі смоли, є двічі імпреґнована і тому не треба її смодити при покриванню ані консервації довгі літа. „KORIOLIT" є відпорний на переносний вогонь, а Товариства Обезпечень прикладають до дахів критих „KORIOLIT-ом" таку саму премію, як для огнетревалих матеріялів. „KORIOLIT" виробляє виключно фірма:

ЕМІЛЬ КУЗЬНІЦЬКИЙ
Акц. Сп. Фабрика дахової тектури, хемічних продуктів і асфальту
Осьвєнцім (Галичина). 2037 5-10

ПОРУЧАЄ: КОЛІРОВУ БІТУМІЧНУ ПАПУ **„BARWOLIT"**

(червона і зелена папа) „BARWOLIT" не є поверх. фарб, але імпреґнована червоною і зеленою бітуміч. композ. Колір є тривкий і не зміняється під впливом атмосферичним. Позатим має всі механ. прикмети „KORIOLIT-у". При покупні просимо пильно звертати увагу на охоронну марку (вірлик) і назви „KORIOLIT" і „BARWOLIT".

МАҐАЗИН БЛАВАТНИХ ТОВАРІВ **Ґ. ГАНДЕЛЬМАН** ЛЬВІВ ЛЕҐІОНІВ 27.
повідомляє, що від 15—22. червня 1931 улаштовує
ДЕШЕВИЙ ТИЖДЕНЬ ШОВКУ
до прання в ріжних якостях та наймодніших зразках по знижених цінах на 50 сот. на метрі.

РОДИЧІ!

Кінець шкільного року зближається!

Найгарніший і найпрактичніший дарунок за добре свідоцтво, це...
фотоґрафічний апарат куплений у фірмі:
KINOFOT С-ка з обм. від. ЛЬВІВ, пл. Марійська 6|7.
Показування не обовязує до купна. — Цінники даром! 209 2—2

Загальні Збори

Т-ва „Руська Бурса" в Стрию відбудуться в понеділок 22. червня в 20 год. у саді Українського Касина в Стриї зі звичайним денним порядком.
Виділ.

1 ЗОЛ. направу брошки, перстенця, кульчика золот. платиш **у МАНДЛЯ, вул. КОПЕРНИКА** напроти Кіна „Коперник".

З приводу редукції платні на 15%
знизили ми з днем 1. травня ціни МЕБЛІВ всілякого рода на 15%.
Продаємо такі кожному без винятку на рати від 5 зол. почавши.
Меблевий дім „Silesia" Львів, Брасрівська 3. Тел. 85-92, 31-69. 1901 8-10

ТАБЛЄТКИ МІНЕРАЛЬНІ
МУСУЮЧІ
ҐОНСЕЦЬКОГО
з маркою „KOGUT"

Bilin, Ems, Karlsbad, Kissingen, Marienbad, Selters, Salvator, Vichy, Wildungen — заступають зовсім природні мінеральні води і перевищують їх тревалістю, а також значно нижчою ціною. Продають аптики та дроґерії.

Жадати виразно:
ҐОНСЕЦЬКОГО.
2183 2—5

Пансіон „Оксана" Підлюте-Камянець
20 кімнат.
У прегарній лісистій околиці, в Ґорґанах над Лімницею, залізнична стація Брошнів. З Брошнева відїзд вузькоторовою залізницею в год. 5. рано. — Кімната з утриманням від 7—10 зол. Харч 4 рази денно. — Інформації та замовлення до 15. червня: — ОЛЬГА ЧАПЕЛЬСЬКА, Дрогобич, вул. Собіського 2 а від 15. червня: Підлюте-Камянець, п. Переґінсько. 2215 2—?

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.